

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
Ο Αδιαφιλονίκητος ΑΡΧΗΓΟΣ των Επαναστατημένων Ελλήνων¹

Ο ΓΕΡΟΣ ΤΟΥ ΜΟΡΙΑ, ο Θεοδωράκης του αγώνα του 1821, ο Στρατηγός των Στρατηγών, ο ήρωας των Ελλήνων ήταν η ηγετική μορφή της επανάστασης του 1821 με μυθικές προεκτάσεις της δράσης του στον αγώνα του Έθνους.

Γεννήθηκε στις 3 Απριλίου 1770 στο Ραμοβούνι κοντά στο χωριό Βασιλικό της Μεσσηνίας, κάτω από ένα δέντρο, γιατί κυνηγούσαν οι Τούρκοι τον Οπλαρχηγό πατέρα του Κωνσταντή Κολοκοτρώνη και της μητέρας του Ζάμπιας στην προσπάθεια διαφυγής των.

Η βαριά κληρονομιά του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη ξεκίνησε από την ημέρα που γεννήθηκε, ενώ στα 15 του ήταν ήδη Οπλαρχηγός!

Σε μια μαρμαρίνη πλάκα στο σπίτι του στο Λιμποβίτσι γράφει:

«Δώδεκα γενεές Κολοκοτρωναίων».

Γνωρίζει λοιπόν από τα γεννοφάσκια του τον ανταρτοπόλεμο που διεξήγαγε η κλεφτουριά.

¹ Ομιλία του Στρατηγού ε.α. Φράγκου Φραγκούλη, Επίτιμου Α/ΓΕΣ, στην εκδήλωση στην Πνύκα

Όταν ήρθε η ώρα του αγώνα για την παλιγγενεσία του έθνους, ήταν πλέον έτοιμος να ηγηθεί των ατάκτων και χωρίς εμπειρίες Ελλήνων, που ποθούσαν τέσσερις αιώνες σκλάβοι την λευτεριά.

Ο Γέρος του Μοριά γράφει στα απομνημονεύματα του:

«Όμως αυτό το είδος της ζωής, όπου εκάμναμε μας εβοήθησε πολύ εις την επανάσταση, διότι ηξεύραμε τα κατατόπια, τους δρόμους, τις θέσεις, τους ανθρώπους.

Εσυνηθίσαμε να καταφρονούμε τους Τούρκους να υποφέρουμε την πείνα, την δίψα, την κακοπάθεια, την λέρα και κάθε εξής».

Ο Κολοκοτρώνης κυνηγημένος και επικηρυγμένος από τους Τούρκους, κατέφυγε στα Επτάνησα το 1810, οπότε κατετάγη στον αγγλικό στρατό, προήχθη σε Ταγματάρχη και πήρε εμπειρίες από μπαρουτοκαπνισμένους αξιωματικούς των Ναπολεόντειων πολέμων.

Το 1818, ώριμος πλέον, μυήθηκε στην Φιλική Εταιρεία, διότι διέβλεπαν σε αυτόν τον ηγετικό ρόλο που θα διαδραμάτιζε στον επικείμενο ξεσηκωμό, για την απελευθέρωση του Έθνους των Ελλήνων.

Πρωτοστάτησε στην κήρυξη της Επανάστασης και στις 23 Μαρτίου του 1821 μαζί με τον Μαυρομιχάλη απελευθέρωσαν την Καλαμάτα.

Ο Γέρος του Μοριά αντιλαμβάνεται μόνο αυτός, ότι για να ευοδωθεί η επανάσταση και να εδραιωθεί αυτή στο Μοριά έπρεπε πάση θυσία να καταληφθεί η Τριπολιτσά, που ήταν το διοικητικό και στρατιωτικό κέντρο.

Κατάφερε με στρατιωτικά επιχειρήματα να πείσει τους άλλους οπλαρχηγούς προκειμένου να ασπασθούν το σχέδιο του, ενώ η πολυδιάσπαση σε μικρά Πελοποννησιακά κάστρα επέφερε τον κατακερματισμό των δυνάμεων, δίχως να επιφέρουν το καίριο χτύπημα.

Φρόντισε για την εκπαίδευση των στρατιωτών και τους έδωσε να καταλάβουν, ότι η στοχοπροσήλωση, όπως και η επίτευξη εν τόπω και χρόνω υπεροπλίας έναντι του ισχυρότερου αριθμητικά, αλλά και από πλευράς εξοπλισμού τουρκικού στρατού, ήταν πρωταρχικός στόχος.

Στις 12 και 13 Μαΐου 1821, πριν την άλωση της Τριπολιτσάς, μεσολάβησε η καθοριστική μάχη στο Βαλτέτσι, που κατέληξε νικηφόρα και ήταν ιδιαίτερα καθοριστική, όπως διηγείται ο ίδιος ο Κολοκοτρώνης:

«Εκείνος ο πόλεμος εστάθη η ευτυχία της πατρίδος.

Αν εχαλιόμεθα εκινδυνεύαμε να μην κάνουμε ορδί πλέον».

Για να ατσαλώσει την Πίστη των ανδρών του διηγείται:

«Εκείνη την ημέρα της μάχης στο Βαλτέτσι, ήταν Παρασκευή και έβαλα λόγο ότι: πρέπει να νηστεύσουμε όλοι δια δοξολογίαν εκείνης της ημέρας και να δοξάζεται αιώνας αιώνων εωσου στέκει το έθνος, διότι ήταν η ελευθερία της πατρίδος».

Ο πολέμαρχος πίστευε απόλυτα στο Μεγαλοδύναμο, ότι θα βοηθήσει στην απελευθέρωση του έθνους και το είχε μεταλαμπαδεύσει στα παλληκαριά του λέγοντας:

«Ο Θεός έβαλε την υπογραφή του για τη λευτεριά της Ελλάδος και δεν την παίρνει πίσω».

Η πολιορκία διήρκεσε σχεδόν έξι μήνες και με πλήρη αποκλεισμό σε ανεφοδιασμό, όπως τρόφιμα, νερό, εφόδια και πυρομαχικά έκαμψε την αντίσταση των Τούρκων, ενώ ενέσκηψε και λιμός που τους αποδυνάμωνε ημέρα με την ημέρα.

Στις 23 Σεπτεμβρίου 1821 επιτεύχθηκε ο στόχος απελευθέρωσης της Τριπολιτσάς, το στρατιωτικό κέντρο των Οθωμανών μέσα στην καρδιά της Πελοποννήσου, που έδωσε πνοή και ηθικό στο καταφρονημένο 400 χρόνια «σκλάβο ραγιά», και έτσι εδραιώθηκε η επανάσταση.

Παρατηρείται μια προσπάθεια από συγκεκριμένους κύκλους να απομειωθεί η προσφορά του Κολοκοτρώνη στον αγώνα, είτε επικαλούμενοι τις οποίες βιαιότητες μετά την κατάληψη της Τριπολιτσάς, είτε να του επιρρίψουν ευθύνες μονομερώς για τον εμφύλιο που οι ίδιοι προκάλεσαν.

Εξ άλλου να μην παραβλέπουν, ότι εξετάζουν γεγονότα του 19ου αιώνα με συνθήκες και λογικές του 21ου αιώνα.

Καλό είναι να μην προσπερνάμε, ότι στις επαναστατημένες περιοχές της Ελλάδος, ακόμη και σε Κωνσταντινούπολη και Θεσσαλονίκη, οι σφαγές των Ελλήνων συνολικά ήταν το ένα τρίτο του πληθυσμού στα χρόνια του ξεσηκωμού από το 1821 έως το 1828.

Προτείνεται σε κάποια στιγμή να ανοίξουμε ένα δημόσιο διάλογο, πώς οργανώθηκε ο αγώνας και τις συνθήκες υπό τις οποίες διαβιούσαν οι Έλληνες στην Οθωμανική επικράτεια.

Η μεγάλη καταξίωση του Κολοκοτρώνη ως στρατιωτικής ιδιοφυΐας ήλθε ως αποτέλεσμα της συντριβής του Δράμαλη στα Δερβενάκια, στις 26 Ιουλίου 1822, που προετοίμασε με ένα σχεδιασμό μεγάλου στρατηλάτη.

Αρχικά επέτρεψε στο τουρκικό στράτευμα να εισέλθει στην Αργό-Ναυπλία δίχως αντίσταση, με αποτέλεσμα να μακρύνουν οι γραμμές ανεφοδιασμού, να ξε-

μείνει από τρόφιμα ακόμη και από νερό, που το είχε φροντίσει και αυτό ο Γέρος του Μοριά με την τακτική της «καμένης γης».

Ο Δράμαλης, που διέθετε υπέρτερες δυνάμεις, που υπολογίζονται πλέον των 30.000 και με μεγάλο αριθμό ιππικού και πυροβόλων, αναγκάστηκε κατόπιν αυτού να συμπτυχθεί προς την Κόρινθο.

Ο Κολοκοτρώνης φρόντισε να τον παραπλανήσει, ότι θα ήταν αφύλαχτα και πάλι τα στενά στα Δερβενάκια με την τέλεια απόκρυψη και κάλυψη των 2.500 ανδρών του.

Εκεί, ήρωες όπως ο Νικηταράς ο Τουρκοφάγος, ο Πλαπούτας, ο Παπαφλέσσας, ο Δημήτριος Υψηλάντης και άλλοι κατόρθωσαν νίκη μεγάλη και επέφεραν την καταστροφή και την άτακτη φυγή της στρατιάς του Δράμαλη, ο οποίος και σε λίγους μήνες πέθανε από τον καημό του.

Το γενναίο φρόνημα του Κολοκοτρώνη συνδυάστηκε με την απaráμιλλη στρατηγική διάνοια του και απεδείχθη περίτρανα, ότι η επαναστατική του δράση δεν ήταν παρορμητική αλλά στοχευμένη.

Στα δυο πρώτα χρόνια έφερε εις πέρας την πρώτη φάση της Επανάστασης και καταξιώθηκε ως ο **«Αδιαφιλονίκητος ΑΡΧΗΓΟΣ των Επαναστατημένων Ελλήνων»!!**

Ο Κολοκοτρώνης αποδείχθηκε στις δύσκολες ώρες της ιστορίας συνετός και ως πολιτικός, διότι όταν η φλόγα της επανάστασης έσβηνε από την εμφύλια διαμάχη, μπήκε μπροστά.

Στις 5 Φεβρουαρίου του 1825, για να δώσει τέλος στον διετή εμφύλιο, ο Κολοκοτρώνης παραδόθηκε μόνος του και οδηγήθηκε σε φυλακή στην Ύδρα.

Ο Γέρος του Μοριά παραμέρισε τον πόνο του, για τη δολοφονία του αγαπημένου του γιου Πάνου και ποτέ δεν στράφηκε εναντίον των δολοφόνων, για χάριν της ΕΝΟΤΗΤΑΣ των επαναστατημένων Ελλήνων.

Ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός, στον Ύμνο του για την Ελευθερία, στον στίχο 144 γράφει

«και η διχόνοια που βαστάει

ένα σκήπτρο η δολερή

καθενός χαμογελάει

πάρτο λέγοντας και σύ»

αυτό δεν αντιλήφθηκαν αυτοί που προσπάθησαν να μειώσουν, αποκαθλώνοντας τον αδιαμφισβήτητο Αρχιστράτηγο των Ελλήνων, διότι όταν η ψυχή συναντά την ανδρεία των Ελλήνων για την ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, το Ελληνικό Έθνος μεγαλουργεί.

Η Υψηλή Πύλη αναγνώρισε την αδυναμία της και κάλεσε τον Αιγύπτιο Ιμπραήμ πασά να καταστείλει την επανάσταση.

Αυτός εισέβαλε με μεγάλες δυνάμεις στη Πελοπόννησο και από τον Φεβρουάριο μέχρι τον Μάιο του 1825 είχε σπείρει το πανικό στους Έλληνες και την απόλυτη καταστροφή στο μεγαλύτερο μέρος της.

Η θυσία του Παπαφλέσσα στις 20 Μαΐου 1825 στο Μανιάκι συνέγειρε τους Έλληνες και ανάγκασε τους Κουντουριώτη – Κωλέττη, όχι μόνο να απελευθερώσουν τον Κολοκοτρώνη, αλλά ανέθεσαν στον Στρατηγό των Στρατηγών, τον Αρχιστράτηγο και πάλι Θεοδωρή Κολοκοτρώνη να κρατήσει άσβεστη την φλόγα της Επανάστασης.

Ο Γέρος του Μοριά με την ανάθεση της αρχιστρατηγίας ανέλαβε το δύσκολο έργο να αναπτερώσει το ηθικό των επαναστατημένων Ελλήνων και να επαναφέρει στις τάξεις τους προσκυνημένους, ενώ άμεσα προέβη στην επικήρυξη του Δημήτριου Νενέκου, που με 2.000 είχε προσχωρήσει στον Ιμπραήμ και πολεμούσε τους επαναστάτες μαζί του.

Ο Σιάγας εκδικείται για την δολοφονία συγγενούς και στα 1828 σκοτώνει το Νενέκο, όπως είχε προστάξει ο Κολοκοτρώνης.

Οι «Νενέκοι» πλέον είναι ειδικός προσωνύμιο μέχρι σήμερα, για τους προσκυνημένους προδότες της Πατρίδος, που ατυχώς δεν έλειψαν ποτέ.

Το μόνο που φοβόταν τελικά ήταν οι ίδιοι οι Έλληνες, όπως γράφει στα απομνημονεύματά του:

«Μόνο εις τον καιρό του προσκυνήματος εφοβήθηκα δια την πατρίδα μου».

Ο Γέρος του Μοριά τότε τους επανέφερε λέγοντας τους:

«Είσαι Έλληνας; Τι προσκυνάς; Σηκώσου απάνω! Εμείς και στους Θεούς ορθοί μιλούμε!»

Ο είκοσι ενός ετών γιος του Κολοκοτρώνη, ο Γενναίος, δραστηριοποιήθηκε, ομού με Πλαπούτα, Αναγνωσταρά, Νικηταρά και σταδιακά άρχισε η αναστροφή της δυσμενούς εξέλιξης του αγώνα.

Με συνεχή κλεφτοπόλεμο και αλλεπάλληλα κτυπήματα, έφθειραν τις δυνάμεις του Αιγυπτιακού τακτικού στρατού, που ήταν υπέρτερες και εκπαιδευμένες από αξιωματικούς του Ναπολέοντα.

Ο Ιμπραήμ, σε μια απέλπιδα πονηρή ενέργεια, προκάλεσε τον Κολοκοτρώνη ότι είναι δειλός, διότι αποφεύγει να τον αντιμετωπίσει σε ανοικτό πεδίο μάχης, παρά μόνο με ανορθόδοξο πόλεμο και έτσι έχει επιτυχίες.

Τότε ο Γέρος του Μοριά πρότεινε:

«Έλα εσύ παλληκαρά με όσους θέλεις και εγώ αντίστοιχα ή μόνοι μας για να δεις ποιος είναι ο δειλός!!».

Οι συνεχείς θυσίες των Ελλήνων, η Έξοδος του Μεσολογγίου, με ηγέτη αδιαμφισβήτητο τον Γέρο του Μοριά, κράτησε ζωντανή την επανάσταση, παρά την πτώση της Ακρόπολης των Αθηνών στις 24 Μαΐου 1826.

Η Ναυμαχία του Ναβαρίνου στις 8 Οκτωβρίου του 1827, με την καταστροφή του Αιγυπτιακού στόλου, εξανάγκασε τον Ιμπραήμ να εκκενώσει την Πελοπόννησο και να γυρίσει άπρακτος στην Αίγυπτο.

Είναι εξαιρετική η περιγραφή που κάνει ένας από τους δικαστές του, ο Τερτσέτης:

«Ο Κολοκοτρώνης ήταν ικανός να ετοιμάζη την ζωοτροφία των στρατιωτών, είχε και τρόπον μαγευτικόν επάνω του.

Επείθοντο εις αυτόν όλοι οι στρατιώται...

Η παρουσία του και υπογραφή του ήτον το δυνατότερον όπλον εις τον στρατιώτην...

Η φωνή του ήτον βροντώδης και μεγάλη, είχε βλέμμα ζωηρόν, τόλμην εις τους πολέμους και στρατηγήματα...

Όταν έδιδε τον λόγον του έμενε πιστός, όλα του τα επιχειρήματα τα έκαμνε φανερά.

Η πλεονεξία του ήταν τίποτε, όπως και η φιλαργυρία του...

Απέφευγε την μελαγχολίαν αποστρέφετο τους κατηφείς και ελαττωνατίας».

Ο Παπαρρηγόπουλος, στην «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους», δίνει με ενάργεια την εικόνα του αρχιστράτηγου και γράφει:

«Ήτο τω όντι πεπλασμένος ίνα άρξη της Πελοποννήσου...

Το ευπαγές αυτού σώμα, η μεγάλη κεφαλή, η μακρά κόμη, οι αετώδεις οφθαλμοί, το ευρύ μέτωπον, η βροντώδης φωνή, τα πάντα ήσαν παρά αυτώ επιτήδεια να καταπλήξωσιν εκ πρώτης όψεως τους ρωμαλέους της χερσονήσου όρειτας...

Είχεν τοσαύτην και τοιαύτην ορθότητα πνεύματος, ευγλωττίαν, στρατηγικήν δεξιότητα, πανουργίαν και γνώσιν των πραγμάτων και των προσώπων οια και όσα απαιτούντο ίνα υπαγάγη τους Μωραΐτας του 1821.. έδειξε δείγματα τρανά μεγαλοφυΐας στρατιωτικής».

Και ο Σπύρος Μελάς, με αδρές γραμμές, περιγράφει τον ηγέτη της εθνικής μας παλιγγενεσίας:

«Μυσταγωγός του πολέμου, μεγάλος εθνικός ψυχωτής και οδηγός».

Δεν είναι τυχαίο, ότι οι Τούρκοι στα βάθη της Ασίας τον είχαν ταυτίσει με «μυθικό τέρας» και τον επικαλούνταν, όταν ήθελαν να εκφοβίσουν κάποιον:

«Κολοκοτρώννα – Κολοκοτρώννα έλεγαν τα Τουρκάκια, μετά την συντριβή του Δράμαλη, και το αίμα τους πάγωνε στις φλέβες».

Τον Μάιο του 1834 δικάζονται οι ήρωες του αγώνα της παλιγγενεσίας Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Δημήτριος Πλαπούτας, Κίτσος Τζαβέλλας κ.α. Οπλαρχηγοί, για συνωμοσία εναντίον του Όθωνος.

Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου Αναστάσιος Πολυζωίδης, από το Μελενικό Σερρών, ρωτάει τον Γερό του Μοριά:

«Τι επάγγελμα κάνεις»;

«Στρατιωτικός. Στρατιώτης ήμουνα. Κράταγα επί 49 χρόνια στο χέρι το ντουφέκι και πολεμούσα νύχτα μέρα για την Πατρίδα.

Πείνασα, δίψασα δεν κοιμήθηκα μια ζωή.

Είδα τους συγγενείς μου να πεθαίνουν, τα αδέρφια μου να τυραννιούνται και τα παιδιά μου να ξεψυχάνε μπροστά μου.

Μα δε δείλιασα.

Πίστευα πως ο Θεός είχε βάλει την υπογραφή του για τη λευτεριά μας και πως δεν θα την έπαιρνε πίσω».

Οι αδέκαστοι δικαστές Τερτσέτης και Πολυζωίδης, με την κάθετη άρνηση τους να επικυρώσουν την απόφαση της θανατικής ποινής του Γέρου του Μοριά, έσωσαν τον Ελληνισμό από ένα ακόμη όνειδος, που θα βάρυνε τις επόμενες γενεές.

Εδώ στην Πνύκα, απευθυνόμενος στους νέους, έστειλε διαχρονικό μήνυμα στους Απανταχού Έλληνες, στις 8 Οκτωβρίου του 1838:

«Όταν αποφασίσαμε να κάμομε την Επανάσταση δεν εσυλλογιστήκαμε, ούτε πόσοι είμεθα, ούτε πως δεν έχομε άρματα, ούτε οι Τούρκοι εβαστούσαν τα κάστρα και τας πόλεις, ούτε κα-νένας φρόνιμος μας είπε:

“Πού πάτε εδώ να πολεμήσετε με σιπαροκάραβα βατσέλα”;

Αλλά ως μία βροχή έπεσε σε όλους μας η επιθυμία της ελευθερίας μας και όλοι, και οι κληρικοί και οι προεστοί και οι Καπεταναίοι, και οι πεπαιδευμένοι, και οι έμποροι, μικροί και μεγάλοι, όλοι εσυμφωνήσαμε εις αυτό το σκοπό και εκάμαμε την Επανάσταση»!!

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης απεβίωσε στις 4 Φεβρουαρίου του 1843 σε ηλικία 73 ετών.

Ενταφιάστηκε στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών με τιμές Στρατάρχη και πάνδημη συμμετοχή, ενώ τα οστά του φυλάσσονται από το 1930 στο άγαλμα του Γέρου του Μοριά, στην αγαπημένη του Τριπολιτσά.

ΑΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟ ΠΑΝΘΕΟΝ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ!!

Φραγκούλης Σ. Φράγκος

Στρατηγός ε.α.

Επίτιμος Αρχηγός ΓΕΣ